

Эш программасына аннотация

Программың исеме: Казан шәһәре Ново-Савин районының муниципаль автономияле мәктәпкәчә белем бирү учреждениясе “Катнаш төрдәге 380 нче номерлы балалар бакчасы”нда татар теле тәрбиячеләренә рус балаларына татар теле өйрәтүнең эш программасы
2022-2023 нчы уку елы

Программаның авторы, вазифа: Яхина Дилия Кабировна, татар теле тәрбиячесе

Укучыларның яше: 4- 7 яшь:

Программаның максаты: татар телендә, шул исәптән башка милләт вәкилләре белән аралашу, халык уены, туган якны өйрәнү балаларны уңышлы социальләштерүне, мотивацияләүне һәм индивидуальләштерүне тәмин итү торган милли мәдәният чаралары ярдәмендә рус телле баланың үсешен проектлау.

Программаның бурычлары:

- яшәү урынына, жөнәсенә, милләтенә, теленә, социаль статусына карамастан, мәктәпкәчә балачак чорында һәр баланың тулы канлы үсешә өчен тигез мөмкинлекләр тәмин итү;
- шәхеснең гомуми культурасын формалаштыру, аларның социаль, эхлалый, эстетик, интеллектуаль, физик сыйфатларын, инициативалылыгын, мөстәкыйльлеген һәм җаваплылыгын үстерү, уку-укыту эшчәнлегенә алышартларын формалаштыру;
- туган якны өйрәнү өлкәсендә мәктәпкәчә һәм башлангыч гомуми белем бирү максатларының, бурычларының һәм эчтәлегенә давамчанлыгын тәмин итү;
- татар телен үзләштерү һәм Татарстан Республикасы дәүләт телләрен саклау, этникара мәдәниятне, һәр тәрбияләнүченә башка милләт вәкилләре белән үзара мөнәсәбәтләр субъекты буларак коммуникатив сәләтләрен үстерү өчен уңай шартлар тудыру;
- татар һәм рус халыкларының рухи-эхлалый һәм мәдәни кыйммәтләре нигезендә укыту һәм тәрбияне берләштерү;
- төбәкнең милли үзенчәлекләрен исәпкә алып, балаларның яшә һәм индивидуаль үзенчәлекләренә туры килә торган социаль-мәдәни мохит формалаштыру;
- гаиләгә психологик-педагогик ярдәм күрсәтүне тәмин итү, гаилә тәрбиясе мәсьәләләрендә ата-аналарның (законлы вәкилләренә) компетентлыгын арттыру, белем бирү процессларының сыйфатын баялау.

Максатчан ориентирлар:

Уртанчылар төркеме балалары барлыгы 62 сүз үзлөштөрө. Актив сүзләр: эти, эни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чэй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш (49 сүз). Пассив сүзләр: утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз).

Уртанчылар төркемендә балалар үзлектән сорау куймыйлар, сорауларны тәрбияче бирә, бары. Хәлләр ничек? дигән сорауны гына бирәләр, ел ахырында алар бер-берсен сыйлыбелергә тиешләр.

Зурлар төркеме балалары барлыгы 45 сүз үзлөштөрө, уртанчылар төркемендә өйрәнгән сүзләр ныгытыла. Актив сүзләр: кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңге, алты, жиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк, аш, ботка, кашык, тәлинкә, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындык, карават, яратам, бар (38 сүз). Пассив сүзләр: бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 сүз). Барлыгы: 107 сүз. 2 нче уку елы ахырына балалар түбәндәге белемнәргә үзлөштөрергә тиешләр: Бу кем? Бу нәрсә? Нинди? Ничә? сорауларына өстәп, Кем анда? Кем юк? Син кем? Нәрсә кирәк? Нәрсә бар? сорауларына аңлап җавап бирергә; раслаучы сүзләрне: әйе, бар, инкар итүче: юк аңлап куллана белергә; тәрбияче кушкан биремнәргә аңлап үтәргә (мә, бир, ал, утыр, сана, аша, эч, сал, ки, йокла, жырла); матур итеп исәнләшә, саубуллаша, рәхмәт әйтә белергә; балалар үзләре сорау куярга, гади диалогларда үзләрен ышанычлы сизеп сөйләшә белергә; төп хәрәкәтләрне белдерүче фигыльләрне аңлый һәм куллана белергә тиешләр (сикерә, уйный, жырлый, юа, ашый, эчә, ярата, кия, сала, утыра); әйберләрнең билгесен белдерә торган сүзләрне белергә: төсләр: кызыл, сары, яшел, зәңгәр; тәм: тәмле, баллы; зурлык: зур, кечкенә, күп, аз; билге: матур, чиста, пычрак, әйбәт; унга кадәр саны белергә; предметның урынын күрсәтергә: караватта, өстәлдә, урындыкта; грамматик конструкцияләр, гади жөмлөләр төзәргә; дүртыюллыкларны, жырларның сүзләрен яттан өйрәнергә, сәхнәләштерүдә катнашырга.

Мәктәпкә хәзерлек төркеме балалары ел дәвамында 60 сүз үзлөштөрө. Шунның өстенә алар уртанчылар, зурлар төркемендә өйрәнгән сүзләргә таянып аралашалар (62+45 сүз). Мәктәпкә киткәндә балалар барлыгы 167 сүз үзлөштөрергә тиеш. Актив сүзләр: син кем, хәерле көн, тычкан, бу кем? бу нәрсә? нишли?, йоклай, утыра, ашый, эчә, нишлисез?, ашыйм, эчәм, уйный, уйныйм, утырам, барам, кая барасың?, син нишлисез?, сикер, сикерәм, сикерә, йөгәрә, төлке, йөгәр, йөгәрәм, чәк-чәк, өчпочмак, яшь, бүре, кәрпә, тавык, этәч, үрдәк, чана, шуа, шуам, бие, бии, биим, ак, кара, жырла, жырлайм, зур рәхмәт, китап укый, рәсем ясыйм, укыйм, дәфтәр, нәрсә яратасың? (пассив сүз).

Мәктәпкә хәзерлек төркеме балалары Хәлләр ничек? Нинди? Ничә? Нәрсә кирәк? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Син нишлисез? Кая барасың? сорауларын бер-берсенә һәм зурларга бирә белергә һәм аларга җавап бирергә; “Кибет”, “Командир”, “Дусларны сыйлыбыз”, “Телефоннан сөйләшәбез” кебек уеннарны мөстәкыйль рәвештә оештырырга һәм уйнарга,

аралашырга тиеш